

From: יהושע מילר [mailto:mattvejosh@gmail.com]
Sent: Thursday, February 07, 2013 12:40 AM
To: Hamutal Bar-Yosef
Subject: תודה

חמוטל היקרה

אני מלא בתקווה שדבריי אלה מוצאים אותך בשלוח ובשמחה.

חלפה לה שנה ועוד חצי שנה מאז שזכיתי לשבת בכיתתך, והתעוררתי לכתוב לך אחרי פרשה מעניינת.

לפני כשנה נפטר בן דודו של אבי, היסטוריון בשם אריה (לוי) גרטנר, שהוא בעצם היה האחרון מה'דור הקודם' של המשפחה שלנו. הרבה אחרי הלוייה, השבעה, השלושים ועוד מספר חודשים, ליתר דיוק שמונה, ילדיו יצרו קשר עם אבי. בהיותו היסטוריון, איש אקדמיה ואוהב ספר, במהלך השנים פרופסור גרטנר צבר ספרים רבים ומגוונים בתוך ספרייתו, עד הגיעו למספר של שבעת אלפים כרכים. שלושת ילדיו לא מצאו כל עניין בספרים האלה, ולכן פנו אל אבי בהצעה שיבוא ויקח מזה את מה שהוא מעוניין בו. למזלי הוא הקפיץ גם אותי לבוא, ויחד נכנסנו לתוך הארכיון הקטן. מתוך כמאה ספרים שאספנו לנו (אבי התמקד בספרי היסטוריה שונים ונדירים, אני בדיוואנים וספרי חסידות וקבלה) שמחתי להיתקל בארבעה כרכים של 'על פרשת הדרכים', אוסף כתביו של אחד העם, בהדפסה שניה, שעוד יצאו בחיי המחבר. העמסנו את הכל ונסענו הביתה.

בעודי יושב בשבת בצהריים עם כרך ב' של 'על פרשת הדרכים', אשתי ביקשה ממני שאספר לה קצת מתוך תגליותי בספר החום והישן בו עסקתי. סיפרתי לה בהתלהבות על איך שאוביבי אחד העם הם אוביבי, על רעיונותיו הפקחות והבהירות, ועל הפשטות, הציוריות והרהיטות של מהלכיו הלוגיים. חשבתי לעצמי, איזו מתנה זאת להיחשף לכתבים כאלה! איזו זכות להיות בין אלה שמעריכים אותם! וידוע לי שלא ישבתי מול דבריו של אחד העם באופן בלתי אמצעי טרם קריאתי את המאמר 'כהן ונביא' בשיעור שלך.

לא רק את יופי דבריו של אחד העם גיליתי אצלך, אלא גם זכיתי להבין את הרקע בו הם נאמרו, וממילא גם את המעוף האדיר של המילים, ואת ההדהוד בדברי ביאליק וברגשות לאומיים. וכמובן, את ביאליק עצמו הכרתי ונפעמתי ממנו אצלך. אמנם נחשפתי לדבריו של ביאליק והן של אלתרמן קודם לכן, אך אותו הפרק של שנתיים בו דחפת אותי (ולא גררת או אילצת) להיות יותר ויותר קשוב לדבריהם העמוקים (והשונים מאוד זה מזה) הוא זה שבאמת פתח את עולם הספרות העברית של העידן המודרני בפניי. נכס זה נחצי הוא בעיניי, ואני ממשיך לאכול מפירותיו כיום ובעזרת ה' גם בעתיד.

על החדווה הרבה שיש לך בחווית השירים אני מודה לך, ועל היכולת לאפשר למשורר לבטא בצורה המדויקת והמרשימה ביותר את רגשותינו הכמוסות. למרות גאונותו הייחודית של אלתרמן, נטייתי הוא לשמור את שירי ביאליק קרובים לליבי יותר, ייתכן שגם את נטייה זאת ירשתי ממך, אם אכן חשדותיי אינן כוזבות. העיון העמוק בשירי שני משוררים אלה אפשר גם פתיחה למשוררים מוכשרים ומונומנטליים אחרים - לאה גולדברג, רחל - וכל זה מעבה את הנכס שזכיתי לקבל.

מעבר לכל אלה, כדברייך באחד השיעורים הראשונים בשנה שלמדתי אצלך ביאליק - "הבנתי שאין מישהו אחר שמלמד אתכם את הדבר הזה, אז זה יצטרך להיות אני" - בעניין כתיבת השוואות, ביקורות ועבודות יותר גדולות בהיקפן בצורה נכונה ואקדמית. ואכן כך היה הדבר. אימון אחרי אימון, כתיבה ושוב כתיבה, עריכה ושליחה, והפנמה של כל הערותייך ותגובותייך, מתוך מאמץ להיות קשוב וביקורתי במידה הנכונה, מתי לכתוב בפשטות ומתי יש מקום לעטר את הדברים. אני מבקש שוב להודות לך על כך שאני מצליח לראות שכתבתי השתפרה בתקופה שלמדתי אצלך, ואם יש בי רגש חרטה אחד ויחיד, הוא זה - שבשנת האלתרמן, השנה השנייה, מיעטת במטלות שהטלת עלינו, וכתוצאה מכך גם ירדו מספר הכתיבות, ה'אימונים', וההפגמות. אשתדל להסתפק במה שכן היה.

אני חש שבזכותך הצלחתי לשפר במידה מסוימת את כושר הביטוי שלי, בכתב ובעל פה, כאשר אני מאמין שבאופן כללי כל דבר שגורם לבן אדם להסס לפני שהוא פותח את הפה (אם להוציא משהו, ואם להכניס משהו!) הוא דבר חיובי, כל עוד הוא לא מוגזם, ואני רואה שהרבה מילים, מונחים ומשפטים שאינם מדויקים או אינם בהירים נחסמים אצלי כבר בטבעיות במסגרת המחשבה.

שמחתי מאוד לשבת אצלך, ואני מרגיש, לפעמים כשאני פותח בכתבי הענקים שבמאה הקודמת, שאני עדיין יושב אצלך. ואני מלא בהודאה על כך.

יהושע מילר

-
אני מוסר לך חיוך גדול מטוביה, שבשבוע שעבר הגיע לגיל שנתיים.